

Lausuntopyyntö eettisestä arvioinnista tutkimushankkeelle "Poliittinen osallisuus lapsen oikeutena"

Saatekirje

Durham, 7.3.2014

Arvoisa Tampereen alueen ihmistieteiden eettinen toimikunta,

Pyydän ystävällisesti eettistä arviointia johtamalleni tutkimushankkeelle *Poliittinen osallisuus lapsen oikeutena* (SA258341). Tutkimus sisältää etnografista työskentelyä lasten ja nuorten kanssa. Hankkeessa kerätään vertaileva aineisto Englannissa Iso-Britanniassa ja Seattlessa Yhdysvalloissa, joissa edellytetään eettistä ennakoarviointia alaikäisiä koskevissa tutkimushankkeissa. Aineistonkeruu alkaa syksyllä 2014 Englannissa, missä olen parhaillaan valmistelemassa työskentelyä.

Ystävällisesti,

Kirsi Pauliina Kallio
Tutkimuksen vastuullinen johtaja

Kirsi Pauliina Kallio
Akatemiatutkija, lapsuuden tutkimuksen dosentti
Tilan ja poliittisen toimijuuden tutkimusryhmä (SPARG)
Rajojen, identiteettien ja transnationalisaation tutkimuksen huippuyksikkö (RELATE)
Johtamiskorkeakoulu, Tampereen yliopisto

Yhteystiedot:
Kanslerinrinne 1, Pinni A5037
kirsipauliina.kallio@uta.fi
+358-40-1904025

2. TUTKIMUSSUUNNITELMA

Tiivistelmä: *Poliittinen osallisuus lapsen oikeutena* tutkimushankkeessa perehdytään laajamittaisesti lasten ja nuorten poliittisen toimijuuden problematiikkaan. Painopisteenä on lasten ja nuorten asemien, roolien, suhteiden ja toiminnan tarkastelu heidän elämänsä maailmoistaan käsin, suhteessa transnationaaleihin hallinnollisiin ja poliittisiin yhteisöihin, joiden jäseniä lapset niinkään ovat sekä aktiivisina toimijoina että sosiaalistavan toiminnan kohteina. Hankkeen keskeisenä tavoitteena on teoretisoida lasten ja nuorten poliittista toimijuutta kontekstisidonnaisesti, kehittää teoreettisesti perusteltu metodologinen malli ja menetelmiä lasten ja nuorten poliittisen toimijuuden empiiriseen tutkimukseen sekä tuottaa uutta tietoa ja toteuttaa vertailevaa analyysiä lasten kokemuksellisista poliittisista yhteisöistä ja heidän eletyistä poliittisista maailmoistaan. Hankkeen tulokset tulevat vaikuttamaan merkittävästi tutkimukseen, jossa pyritään ratkaisemaan lasten ja nuorten sosiaalistamisen, sosiaalistumisen, toimijuuden ja osallistumisen monimutkaista problematiikkaa.

Political presence as a right of the child

RESEARCH PLAN

1.	Background	4
1.1.	<i>The dilemma of children and young people's political agency</i>	4
1.2.	<i>Rationale and significance of the project</i>	4
1.3.	<i>Previous activity pertaining to the topic of the research</i>	6
2.	Methodological approach and objectives	7
2.1.	<i>Methodological approach: The Political Presence Model</i>	7
2.2.	<i>Objectives and working hypotheses</i>	8
3.	Implementation	9
3.1.	<i>Mapping children's political worlds</i>	9
3.2.	<i>Specific ethical issues related to childhood research</i>	10
4.	Researchers and the research environment, collaboration, and resources	11
4.1.	<i>Site of research and description of the research team</i>	11
4.2.	<i>Key international and domestic collaboration, and research visits</i>	11
4.3.	<i>Salary plan and timetable for the proposed research</i>	13
5.	Expected research results, risk management and publication plan	13
5.1.	<i>Expected scientific and societal impact and risk management</i>	13
5.2.	<i>Applicability and publication plan</i>	14
	References	14

3. TUTKIMUSHANKKEEN JOHTAJAN ARVIOINTI TUTKIMUKSEN EETTISYYDESTÄ

Olen perehtynyt tutkijanurallani syvällisesti lapsuuden ja nuoruuden tutkimuksen eettisiin kysymyksiin. Asiantuntemukseni on tunnustettu suomalaisessa tutkijayhteisössä, mistä yhtenä osoituksena on kutsuttu artikkelini teoksessa *Lasten ja nuorten tutkimuksen etiikka* (toim. Vehkalahti, K., Rutanen, N., Pösö, T., Lagström, H. & Kuula, A., NTS/NTV, julkaisuja 101. Helsinki: Nuorisotutkimusseura). Tämän lisäksi olen käsitellyt tutkimuseettisiä kysymyksiä lähes kaikissa tieteellisissä julkaisuissani, joista valtaosa on suunnattu kansainväliselle tutkijayhteisölle.

Arvioni mukaan *Poliittinen osallisuus lapsen oikeutena* tutkimushankkeen eettinen perusta on kestävä. Hankkeessa käytettävät tutkimusmenetelmät on kehitty erityisesti kyseistä tutkimusta varten ja ne ovat otteeltaan lapsilähtöisiä. Olen pilotoinut menetelmää vuonna 2012 aineistonkeruussa, joka toteutettiin Tampereella ja Helsingissä osana Suomen Akatemian *Lasten ja nuorten hyvinvointi ja terveys (Skidi-Kids)* tutkimusohjelmaa, hankkeessa *Lasten marginalisoinnin ehkäisy paikkalähtöisen osallistumisen keinoin* (SA134949), jossa toimin vastaavana tutkijana. Kokemukset kenttätöskentelystä olivat erittäin rohkaisevia, lapset ja nuoret osallistuivat kukin haluamallaan tavalla tai olivat osallistumatta näin halutessaan. Työskentely tuotti rikkaan aineiston, jota olemme parhaillaan analysoimassa. Tutkimukseen ei edellytetty erillistä eettistä ennakoarviointia, mutta se sai hyväksynnän sekä rahoittajalta että Helsingin ja Tampereen kouluilta/koulutoimilta.

Haen tutkimukselle eettistä arviointia, koska hanke sisältää etnografista työskentelyä alaikäisten kanssa Englannissa Iso-Britanniassa ja Seattlessa Yhdysvalloissa (molemmissa neljä kouluokkaa, n. 100 osallistujaa/tapaus, kohderyhmä 11–16 vuotiaat). Kummassakin tutkimuskohteessa edellytetään tutkimushankkeiden eettistä ennakoarviointia mikäli niissä työskennellään lasten ja nuorten parissa, riippumatta sisältääkö tutkimus henkilötietojen keruuta tai arkaluontoisten asioiden käsittelyä. Tutkimuksen toteutuksesta vastaa hankkeen johtaja. Molemmissa empiirissä tutkimuskohteissa rekrytoidaan aineistonkeruuvaiheeseen avustamaan paikallisia tutkijoita, jotka valitaan hankkeen kumppaniyliopistojen (Durham, Leeds, Washington) opiskelijoista ja heidän taustansa tarkistetaan asianmukaisesti. Tutkimusavustajien henkilötiedot toimitetaan toimikunnalle tarvittaessa hankkeen etenemisen myötä (Englanti kevät 2014, Seattle kevät 2016).

Tutkimushankkeen eettisyys on arvioitu Suomen Akatemian toimesta kansainvälisessä asiantuntija-arvioinnissa (akatemiaturkijan projekti). Asiantuntijat eivät löytäneet huomautettavaa tutkimussuunnitelmassa esitetystä eettisten kysymysten käsittelystä (ks. s. 10–11). Tutkimusryhmämme on saanut toistuvasti kiittävää palautetta lapsilähtöisten tutkimusmenetelmien käytöstä sekä Suomen Akatemialta että kansainväliseltä tiedeyhteisöltä. Nähdäkseni eettisessä ennakoarvioinnissa onkin tämän tutkimuksen osalta kysymys lähinnä muodollisten vaatimusten täyttämistä. Englannissa ja Yhdysvalloissa on erilainen eettinen koodisto kuin Suomessa: erillinen arviointipäätös on edellytys empiiriselle työskentelylle. Koska päätöstä tullaan arvioimaan paikallisissa yliopisto- ja koululaitoksissa olisi sen toivottavaa olla mahdollisimman yksiselitteinen. Näin erillisten paikallisten arviointipäätösten tarve näyttäytyy vähäisempänä, mikä sujuvoittaisi tutkimuksen toteuttamista.

**TAMPEREEN YLIOPISTO
TAMPEREEN ALUEEN IHMISTIETEIDEN
EETTINEN TOIMIKUNTA**

Lausunto 12/2014 liittyen lausuntopyyntöön 6/2014: ”Poliittinen osallisuus lapsen oikeutena” (dosentti, akatemiaturkija Kirsi Pauliina Kallio, johtamiskorkeakoulu)

Päätös/lausunto: Toimikunta toteaa, ettei se voi antaa lausuntoa asiassa, sillä tutkimusta tehdään Yhdysvalloissa ja Iso-Britanniassa ja näin ollen lausunto tulee pyytää kyseisten maiden partneriyliopistoista/tutkimus-yhteistyöyliopistoista.

Tampereella 1.4. 2014

Puheenjohtaja

Merk.
Markku Ojanen

Sihteeri

Heikki Eilo